
ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-180-192](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-180-192)

УДК 338.48

JEL Classification: L86

Ігор Володимирович Безуглий

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: bezugly.igor@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-4510-9232>**ResearcherID:** [I-3722-2014](https://orcid.org/0000-0002-4510-9232)**Артем Володимирович Струк**

здобувач наукового ступеня «доктор філософії»

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: amstruktour@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0004-3905-9373>**ResearcherID:** [KHY-7087-2024](https://orcid.org/0009-0004-3905-9373)**СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

Анотація. Проаналізовано існуючі інтерпретації фінансового забезпечення. Подано авторське тлумачення фінансового забезпечення цифрової трансформації туристичного бізнесу як послідовного процесу пошуку необхідних фінансових ресурсів, методів їх залучення та використання суб'єктами туристичного бізнесу для удосконалення технології формування й реалізації туристичного продукту в реаліях цифрових трансформацій. Подано визначення цифрової трансформації в туризмі як процесу інтеграції цифрових технологій у всі сфери туристичного бізнесу, які трансформують ринки послуг і призводить до значних змін в управлінні господарськими суб'єктами, виробництва послуг та взаємодії з клієнтами. Розглянуто переваги та можливості блокчейну та ринку криптовалют для розвитку туризму.

Ключові слова: цифрова трансформація туристичного бізнесу; технологія блокчейн; фінансове забезпечення; джерела фінансування; онлайн-бронювання.

Табл.: 1. Бібл.: 22.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація визначає еволюцію сучасних бізнес-моделей в електронній економіці. Завдяки різноманітним інноваційним інструментам, зокрема штучний інтелект, використання великих масивів даних, автоматизація бізнесових процесів та блокчейн змінюються алгоритми роботи з клієнтами, взаємодія суб'єктів туристичного бізнесу. Такий інструментарій оптимізує бізнес-процеси та створює можливості для досягнення конкурентних переваг. Традиційні бізнес-моделі в туризмі значно змінюються. Проте цифрова трансформація породжує цілу низку проблем, які пов'язані з безпекою інформації, її конфіденційністю, багатьох етичних аспектів та адаптацією працівників до нових умов праці. Протягом останніх років змінюються технології продажів та просування туристичного продукту. Ці процеси пов'язані з диджиталізацією економічних процесів, зокрема в туризмі. З осмисленням зміни бізнес-моделей під впливом цифрової трансформації виникає проблема фінансового забезпечення процесів адаптації суб'єктів туристичного бізнесу до нових умов господарювання.

Аналіз останніх публікацій. Проблеми фінансового забезпечення галузей національної економіки розглядали Л. Васечко, М. М. Забаштанський, М. П. Злепко, В. П. Ільчук, Т. О. Кізима, О. О. Солодовник, М. М. Тріпак, Т. О. Шпомер, С. І. Юрій, О. О. Яцух та інші науковці [5; 9; 15; 19; 22].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Роль фінансових технологій у розвитку туризму висвітлено в роботі О. М. Шуплат [21]. Зазначено, що глобальні тенденції диджиталізації туристичного бізнесу суттєво вплинули на поведінку споживачів туристичних послуг. Світовий ринок туристичних послуг не є однорідним до використання фінансових технологій. Так, у Північній Америці набули популярності безконтактні платіжні системи, у Західній Європі активно використовуються мобільні додатки, в Східній Азії набувають популярності мобільні платежі та QR-коди, у Південно-Східній Азії набуває популярність використання мобільних гаманців, Латинська Америка активно використовує онлайн-бронювання та інструменти підтримки малого бізнесу, в Африці мобільні фінансові сервіси разом з використанням цифрових платіжних платформ стимулюють туристичну активність, в країнах, які знаходяться під санкціями значно зросло використання криптовалюти для транзакцій у туризмі. Шуплат О. М. розглянуто відповідні фінансові рішення, які рекомендовано використовувати в туризмі.

Тенденції розвитку та актуальні моделі цифрового бізнесу розглянуто в роботах В. В. Костинець [11]. На думку авторки, цифровізація (диджиталізація) означає насичення фізичного світу пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними. Інтеграція візуального та фізичного формує кіберпростір. Під цифровими технологіями можуть розумітися як спеціалізований ринок, інноваційна індустрія чи інтеграційна платформа, яка забезпечує взаємодію та конкурентоспроможність всіх інших ринків і галузей. Результатом трансформації бізнесових відносин та підприємництва є інтеграція послуг, виробництва та методів реалізації в кібернетичну систему. Запропоновано розглядати цифрове середовище на таких ступенях: домогосподарств, приватного підприємництва, середній і великий бізнес, галузева диджиталізація, рівень національної економіки, державне управління та глобальний рівень.

Цифрові трансформації в туризмі суттєво впливають на маркетинг послуг, брендінг територій і комунікацію з клієнтами. Костинець В. В. виділяє три тенденції в цифровому маркетингу [12, с. 27]. Перша тенденція пов'язана з використанням великих масивів даних. Друга – трансформація каналів та інструментів просування послуг. Третя тенденція цифрової трансформації свідчить про посилення мережевих комунікацій, які передбачають зворотний зв'язок. Цифрові трансформації в туризмі змінюють можливі джерела фінансування процесів цифрової трансформації. Процес фінансування стає більш гнучким та пов'язаним із подальшим розвитком корпоративного сектору економіки.

Можливості використання технології блокчейн розглянуто в роботах Я. О. Барібіної, Ю.Б. Миронова, І. М. Гопоненко, В. Ю. Василенка, О. В. Євтушенка, І. М. Шамари. Технологія блокчейн використовується в багатьох глобальних компаніях роздрібною торгівлі, ІТ, фінансів, телекомунікацій, програмного забезпечення, виробництва мікропроцесорів та обчислювальної техніки (Microsoft, Amazon, Google, Facebook, Visa, Walmart, JPMorgan Chase, Mastercard, Comcast, Intel) [7; 13, с. 97; 14, с. 97]. Ця технологія спроможна активізувати продажі туристичних продуктів, удосконалити процедури бронювання готельних номерів, покращити зв'язки в туropерейтингу. Однак широке впровадження в практику туристичного бізнесу стримується багатьма факторами. Крім того, є ризики, що технологія блокчейн може перетворитися на чергову шахрайську схему.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Головня О. М., Леонтьєв І. В. виділяють фактори, які сприяють переходу до цифрового бронювання в готельному бізнесі: технологічні досягнення, попит споживачів на зручність, вплив пандемії на активізацію безконтактного бронювання, зростання мобільного бронювання, розвиток програм персоналізації та лояльності [8]. Представлено тенденції в бронюванні: персоналізація на основі штучного інтелекту, широке використання технології блокчейн, збільшення використання голосового пошуку, зростання доповненої та віртуальної реальності. Потребують подальшого дослідження можливості використання штучного інтелекту в туризмі.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Поза увагою дослідників залишається обґрунтування джерел фінансування цифрових трансформацій. Потребують подальшого дослідження процеси цифрової трансформації туризму. У фаховій літературі не розкрито сутність фінансового забезпечення цифрової трансформації туристичного бізнесу.

Мета статті. Розкрити сутність фінансового забезпечення цифрової трансформації туристичного бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення стійкої цифрової трансформації становить одну з пріоритетних цілей політики Східного партнерства Європейського Союзу. Вважається, що цифрова присутність у країнах ЄС сприятиме зростанню та стимулюванню сталого розвитку. ЄС має намір продовжити інвестувати в цифрову трансформацію країн-партнерів, серед яких – Україна. Така співпраця орієнтується на гармонізацію цифрових ринків у Східному партнерстві, запущених під брендом EU4Digital. Ці завдання можуть бути досягнені за умови доступу громадян та підприємств до високоякісної інфраструктури та послуг електронного зв'язку за доступними цінами. Для забезпечення функціонування ринків електронних комунікацій у країнах-партнерах необхідно підтримувати зміцнення незалежних регуляторних органів і встановлення регуляторних повноважень. Доступність послуг має максимальний вплив на населення Східного партнерства. Для цього впроваджується угода про роумінг та використання спектра радіо частот між країнами-партнерами. Прийняття нормативно-правового регулювання для схем електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг має відповідати законодавству ЄС. Підтримання стандартизованих сумісних платформ електронних послуг забезпечить поширення передового досвіду. ЄС зобов'язується підтримувати уряди країн Східного партнерства у розробці програм цифрових інновацій та розширення високо інноваційних цифрових стартапів шляхом поширення Ініціативи цифрових інновацій та масштабування на країни-партнери. Це сприятиме цифровим стартапам, малим та середнім підприємствам отримати доступ до фінансування, краще виходити на ринки ЄС. Доступ до космічних даних та послуг флагманських програм Copernicus та Galileo ЄС – приклад такої співпраці. Розробка надійних правових, політичних та операційних систем кібербезпеки в країнах партнерах буде продовжуватися на основі законодавства ЄС та передового досвіду, включаючи систему сертифікації кібербезпеки ЄС.

Цифрова трансформація в туризмі впливає на конкурентоздатність туристичної сфери завдяки п'яти чинникам. По-перше, це врахування досвіду туристів при проектуванні туристичної послуги. По-друге, врахування потреб клієнта. По-третє, автоматизація операційних процесів, що позитивно впливає на економічні показники. По-четверте, вчасно отримання інформації, яка необхідна для ухвалення рішень. По-п'яте, активізація обміну даними та ресурсами [2].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Подальша цифрова трансформація потребує вирішення проблеми фінансового забезпечення цих соціально-економічних процесів. Термін «фінансове забезпечення» розглядався ученими різних наукових напрямів і не має однозначної інтерпретації. Проведений аналіз поняття «фінансове забезпечення» дає змогу простежити багатоспрямованість цього економічного процесу. Цей процес передбачає пошук необхідних ресурсів, їх залучення до використання в бізнесі, оптимізацію структури фінансування, раціоналізацію використання та контроль за їх використанням. При розгляді цього процесу на рівні макроекономіки фінансове забезпечення ідентифікують як складову фінансового механізму [19]. Розгляд цієї категорії з позицій макроекономіки дозволяє виявляти недоліки та потенціал фінансової системи, але не дозволяє охопити смислове значення фінансової категорії. Подібний погляд розглядає фінансове забезпечення як один із методів фінансового впливу на соціально-економічний розвиток разом із фінансовим регулюванням [18]. Така інтерпретація не дає змоги розглядати фінансове забезпечення як окрему складову фінансових відносин. Як окремий економічний процес фінансове забезпечення розуміється як система джерел та форм фінансування розвитку економічної і соціальної сфер суспільства [5]. Для розробки рекомендацій бізнесовим структурам потрібно наукове обґрунтування пошуку інвестицій, їх оптимізація. Подібна інтерпретація є в роботі В. П. Ільчука, Т. О. Шпомер. Фінансове забезпечення розуміється як сукупність послідовних (поетапних) процесів пошуку, залучення та використання фінансових ресурсів, які реалізуються окремими суб'єктами фінансових відносин з метою отримання фінансового або будь-якого іншого ефекту [10, с. 312]. Розуміння фінансового забезпечення як багатоаспектного та багатогранного поняття дозволяє виокремити джерела, форми, методи, інструменти формування та ефективного використання фінансових ресурсів для реалізації практичних заходів. Забаштанський М. М. розглядає фінансове забезпечення з позиції ресурсного підходу [9]. Фінансове забезпечення спрямоване на формування чи акумуляцію необхідних фінансових ресурсів для реалізації завдань інноваційно-інвестиційного розвитку. Така інтерпретація дозволяє визначитись із джерелами фінансування, провести їх класифікацію, визначити їхні ранги важливості.

Таблиця 1

Сутність поняття «фінансове забезпечення»

Автор	Визначення
1	2
Юрій С. І.	... фінансове забезпечення – це процес формування цільових грошових фондів у достатньому розмірі та їх ефективне використання
Васечко Л.	Фінансове забезпечення – це система джерел та форм фінансування розвитку економічної і соціальної сфер суспільства
Солодовник О. О.	... під фінансовим забезпеченням сталого розвитку будемо розуміти сукупність джерел, форм, методів та інструментів формування й ефективного використання фінансових ресурсів для реалізації заходів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ*Закінчення таблиці 1*

1	2
Ільчук В. П., Шпомер Т. О.	У межах системного підходу фінансове забезпечення розуміється як система послідовних (поетапних) процесів в пошуку, залученні та використанні фінансових ресурсів, які реалізуються суб'єктами фінансових відносин з метою отримання фінансового або іншого ефекту. Фінансове забезпечення – це взаємопов'язана сукупність джерел, форм і методів, що реалізують певну технологію фінансування розвитку об'єктів виробничої, соціальної чи будь-якої іншої сфери діяльності суб'єктів соціально-економічних відносин
Забаштанський М. М.	Фінансове забезпечення – відносини з приводу формування та розподілу обсягу фінансових ресурсів, достатніх для виконання виробничих завдань, інвестиційно-інноваційного розвитку та підтримки фінансової стійкості суб'єктів господарювання
Молла А., Лікер Р.	Фінансове забезпечення цифрової трансформації економіки передбачає стратегічні інвестиції бізнесу у нові технологічні можливості, які дозволять адаптуватися до мінливого цифрового середовища, стимулювати інновації та залишатися конкурентоздатним
Федосов Ю. О.	Фінансове забезпечення розвитку інноваційної системи – це сукупність взаємопов'язаних джерел, методів, форм і механізмів фінансування інноваційної діяльності...
Яцух О. О.	Фінансове забезпечення – це система організації та здійснення фінансових відносин, спрямованих на формування ефективного механізму залучення у діяльність галузевих підприємств фінансових ресурсів і їх використання з метою отримання максимального прибутку та виконання фінансово-економічних і соціальних функцій як суб'єкта господарювання в системі суспільно-економічних відносин країни та світу

Джерело: сформовано автором.

Фінансове забезпечення процесів цифрової трансформації туристичного бізнесу потребує стратегічних інвестицій у нові технології. Це дозволяє різним туристичним бізнесам адаптуватися до мінливого цифрового середовища та забезпечить їхню конкурентоспроможність і перспективність. Для фінансування цифрових трансформацій, які спрямовані на підвищення конкурентоздатності туристичного бізнесу орієнтація на формування та реалізацію інноваційно-інвестиційної політики розвитку туризму дозволить визначитись із напрямками пріоритетних інвестицій. Серед джерел фінансування цифрової трансформації пропонуються: державний бюджет, інвестиції, гранти та субсидії, корпоративні партнерства, банківські кредити та інші позикові кошти, інфраструктурні фонди, внутрішні фонди розвитку, інтернаціональні фонди та програми, краудфандинг та краудсорсинг, продаж власних технологій, спеціалізовані фонди та програми [16]. У межах державного бюджету України передбачено фінансуванню цифрової трансформації у 2025 році понад 4 млрд грн. У 2024 році в державному бюджету закладено 2,5 млрд грн [3].

Серед пріоритетних напрямів фінансування: підтримка інноваційних проєктів для забезпечення потреб сектору безпеки та оборони, розширення функціональних можливостей Єдиного державного вебпорталу електронних послуг «Портал Дія», розвиток, адміністрування і функціонування державних електронних інформаційних ресурсів, функціонування мультимедійної платформи «UNITED 24», впровадження електронної системи обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин,

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

що використовується в електронних сигаретах. Уряд України має інтерес до подальшої цифрової трансформації соціально-економічних процесів у країні, проте фінансування таких процесів у туристичному бізнесі бачиться песимістично.

Враховуючи всі аспекти, можна надати таку інтерпретацію фінансового забезпечення цифрової трансформації туристичного бізнесу. Це послідовний процес пошуку необхідних фінансових ресурсів, методів їх залучення та використання суб'єктами туристичного бізнесу для удосконалення технології формування та реалізації туристичного продукту в реаліях цифрових трансформацій.

Цифрові трансформації в туризмі суттєво впливають на перегляд бізнесових стратегій розвитку, моделей поведінки суб'єктів туристичного ринку, запропонованих туристичних продуктів, операцій та процесів з оплатою послуг, змінюють алгоритми маркетингового просування продуктів, змінюють цілі та завдання, які приймаються шляхом цифрових технологій. Електронний інструментарій впроваджує нові види інновацій, а не тільки вдосконалює та підтримує традиційні методи виробництва та реалізації послуг відпочинку. Цифрова трансформація в туризмі – це процес інтеграції цифрових технологій у всі сфери туристичного бізнесу, трансформують ринки послуг, що призводить до значних змін в управлінні господарськими суб'єктами, виробництва послуг, взаємодії з клієнтами. Фінансове забезпечення цифрових трансформацій має орієнтуватися на політику інноваційно-інвестиційного розвитку туризму, як низку державних заходів, спрямованих на впровадження інновацій у сфері туризму та нормативно-правового регулювання процесів фінансування інновацій.

Фахова література розглядає цифровізацію (диджиталізацію) як насичення фізичного світу цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними. Цифровізація туристичного бізнесу передбачає використання цифрових технологій для удосконалення операційного менеджменту, маркетингу, поліпшення обслуговування клієнтів та поширення загального досвіду організації подорожей. Процес цифровізації може включати розробку вебсайтів, мобільних додатків туристичного спрямування, використання соціальних мереж для просування туристичних і супутніх туризму послуг, впровадження систем онлайн-бронювання, автоматизація управління відносин з клієнтами, використання аналітики для персоналізації пропозицій. Стратегії цифровізації туристичного бізнесу мають спиратися на створення потужної онлайн-присутності продавця послуг, впровадження систем онлайн-бронювання та платіжних засобів, використання аналітики даних, впровадження CRM-системи, використання інноваційних технологій, поліпшення співпраці з партнерами, безперервне навчання та адаптація до змін.

Вирішення завдання створення потужної онлайн-присутності може бути забезпечено створенням професійного вебсайту з його подальшою оптимізацією, адаптацією сайту для всіх видів пристроїв, активізацією присутності в соціальних мережах, налагодження співпраці з онлайн-каталогами та платформами бронювання. Оптимізація вебсайту або SEO (англ. Search engine optimization) означає процес коригування HTML-коду, змістовного наповнення, структури сайту для зручності користувачів, проведення контролю зовнішніх чинників для відповідності вимогам алгоритму пошукових систем. Мета такої оптимізації полягає в

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

підвищенні позицій вебсайту в результатах пошуку. Активізація присутності в соціальних мережах має бути спрямована на просування пропонованих послуг, взаємодії з клієнтами, формування спільноти навколо туристичного бренду.

Вирішення завдання впровадження систем онлайн-бронювання та електронних платежів потребує інтеграції системи онлайн-бронювання, використання безпечних платіжних систем, автоматизацію процесів бронювання та оплати. Електронні платіжні системи (англ. Electronic payment systems) призначені для здійснення платежів в інтернеті. Серед українських платіжних систем: EasyPay, LiqPay, iPay.ua, Простір. У фаховій літературі використовується термін FinTech, який означає фінансові технології. Він включає програмне забезпечення, застосування, бізнес-моделі та інші інновації, які поліпшують користування фінансовими ресурсами. Фінансові технології використовують великі масиви даних, штучний інтелект, машинне навчання, роботизацію, блокчейн, хмарні технології, біометрію та інше. У практиках туристичного бізнесу використовуються онлайн-платежі, криптовалюти, мобільні додатки для бронювання, страхування [21, с. 181-191]. Мобільні платіжні системи Apple Pay, Google Wallet, Samsung Pay дають змогу користувачам здійснювати оплату за допомогою смартфонів.

Для туристичного бізнесу така технологія викликає інтерес при подорожах до країн із високим рівнем технологічного розвитку. Використання блокчейн та криптовалюти забезпечує прозорість і безпеку фінансових транзакцій. Криптовалюти, зокрема Bitcoin та Ethereum можуть використовуватись у міжнародних транзакціях. Використання криптовалют дозволяє обходити обмеження, які існують у традиційних платіжних системах. Блокчейн (англ. Blockchain, block – блок, chain – ланцюг, тобто ланцюжок блоків) – розділена база даних, яка зберігає впорядкований ланцюг записів (блоків), що постійно довшає [14, с. 97]. Серед переваг та можливостей блокчейну та ринку криптовалют у туризмі: спрощення платежів та зниження комісій, безпечність та прозорість, доступність та зручність для використання суб'єктами туристичного бізнесу та туристами. Традиційні платіжні системи використовують посередників (банки, фінансові установи і платіжні сервіси), конвертацію валют, що призводить до зростання комісії та затримок у проведенні операцій. Використання криптовалют базується на транзакціях безпосередньо між покупцем та продавцем, що спрощує фінансові операції. Інший аспект використання блокчейну – забезпечення безпеки та прозорості операцій. Інформація має високий рівень криптографічного захисту і не може бути змінена або видалена жодним окремим учасником операцій. Це суттєво в умовах обміну особистими чи фінансовими даними між туристами, готелями, авіакомпаніями й іншими суб'єктами ринку. Прозорість фінансових операцій дозволяє відстежувати транзакції на всіх етапах подорожі, що запобігає фальсифікації та недобросовісної поведінки з боку постачальників послуг. Використання криптовалют дозволяє уникати проблем, які виникають при обміні валют (високі комісії, труднощі обміну непопулярних валют, подвійна конвертація). Такі сервіси, як Expedia, Bitcoun.travel, Travala.com, BTCtrip.com, AirTreks, Travelbybit, авіакомпанії CheapAir, SurfAir, космічний туроператор Virgin Galactic та інші користуються криптовалютою.

Використання блокчейна базується на залученні бази даних, де пристрої, на яких зберігається загальна інформація, не підключені до спільного сервера. Уся інформація зберігається у вигляді списку упорядкованих записів (блоків). Кожен

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

із таких записів зберігається. Технологія блокчейн дозволяє створити глобальну систему дистрибуції, керування якою відбувається всіма учасниками, а не одноосібно власником платформи. Виробники та постачальники послуг отримують можливість зручно та безкоштовно завантажити інформацію щодо своїх пропозицій у систему самостійно, визначаючи комісію агентам. Агенти (турагентства, сайти, тревел-стартапи) зі свого боку зможуть підключитись і продавати ці ресурси. Представлений алгоритм ідентичний GDS (єдина база даних турпродуктів і послуг), але відсутня комісія 10-30 % за користування ресурсом. Вважається, що рівноправний доступ до платформи активізує розвиток технологій, сприятиме підвищенню якості сервісів та перешкоджатиме впровадженню додаткових націнок від агентів. Досвід німецького туроператора TUI свідчить щодо можливостей відстеження внутрішніх операцій [13, с. 169-170]. Інше використання технології блокчейн полягає у спрощенні ідентифікації туристів, що сприятиме спрощенню туристичних формальностей, поліпшенню програми лояльності для туристів, спростить процес розрахунків між авіакомпаніями та агентствами.

Повне переведення туристичного бізнесу на технологію блокчейн обмежується такими факторами: значне енергоспоживання, не узгоджено процедури, правила, умови використання технології, недосконалість законодавчої бази, висока вартість обладнання, нестача фахівців та інше [7, с. 145-146].

Тренди цифрової трансформації ставлять перед суб'єктами туристичного бізнесу нові проблеми та сприяють впровадженню інновацій у фінансовому забезпеченні. Для фінансового забезпечення цифрових трансформацій використовуються специфічні стратегії. Серед таких стратегій: впровадження цифрових інструментів обробки та аналізу даних, використання хмарних технологій, використання штучного інтелекту та машинного навчання, захист цифрових активів та даних, розвиток інтегрованих систем управління [6]. Стратегія впровадження цифрових інструментів для обробки та аналізу даних передбачає використання спеціалізованих засобів програмного забезпечення. Це дозволяє оптимізувати процес аналізу, виявити можливі тренди в організації туристичного бізнесу, зміни попиту та пропозицій. Стратегія використання хмарних технологій означає необхідність функціонального переходу суб'єктів туристичного бізнесу до хмарних рішень щодо зберігання необхідних даних. Використання такої стратегії дозволяє зменшити витрати на обладнання та програмне забезпечення, збільшити рівень доступності даних та забезпечити потрібний рівень кібернетичного захисту. Орієнтація на стратегію використання штучного інтелекту та машинного навчання сприяє автоматизувати пересічні завдання в туристичному бізнесі. Така стратегія дає інструментарій для виявлення тенденцій у туристичному попиті та структурно-логічних схем (патернів) бізнесових моделей у туристичному бізнесі. Використання штучного інтелекту можливо використати для виявлення перспективних моделей організації туристичного бізнесу.

Спираючись на виявлені тенденції щодо змін у туристичному бізнесі можна з високим ступенем достовірності прогнозувати зміни в туристичному попиті. Стратегія захисту активів та даних потребує впровадження специфічного інструментарію кібернетичної безпеки для захисту інформації, сторінок в інтернеті та соціальних мережах, зокрема Google Authenticator чи LastPass. Google Authenticator є

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

додатком для подвійної аутентифікації (розпізнавання) власника сайту чи сторінки в соціальній мережі. Сервіс реалізований для операційних систем Android, BlackBerry, J2ME. LastPass – це сервіс, який дозволяє зберігати та автоматично заповнювати паролі та інші конфіденційні дані на різних пристроях та різноманітних браузерях. Сервіс забезпечує безпеку паролів за допомогою процедури шифрування (алгоритм AES-256), пропонує автоматичне введення паролів для заповнення форм на сайтах та в застосунках, синхронізує дані між пристроями та браузерами, пропонує генерацію складних та надійних паролів. Розробники пропонують LastPass у вигляді плагинів для Internet Explorer, Google Chrome, Opera, Mozilla Firefox, Apple Safari, Microsoft Edge. Стратегія орієнтації на розвиток інтегрованих систем управління означає поєднання декількох функціональних сфер бізнес-процесів, зокрема розробка турів, маркетинг, логістика для забезпечення цілісного управління бізнесовими процесами. Рекомендовані стратегії допомагають підприємствам адаптуватися до змін у туристичному бізнесі.

Висновки і пропозиції. Процеси цифрової трансформації сприяють конкурентоздатності туристичного бізнесу, адаптуючи його до змін середовища. Проте цей процес адаптації потребує фінансування. Цифрова трансформація в туризмі як процес інтеграції цифрових технологій в усі сфери туристичного бізнесу впливає на трансформацію ринків послуг, що призводить до змін управлінських стратегій розвитку. Фінансове забезпечення цифрових трансформацій має орієнтуватися на низку державних заходів, спрямованих на впровадження інновацій у сфері туризму та нормативно-правового регулювання процесів фінансування інновацій. Не вирішеними залишаються питання використання штучного інтелекту в туризмі та впровадження технології блокчейн.

Список використаних джерел

1. Molla A. E-Commerce Adoption in Developing Countries: A Model and Tool / A. Molla, P. S. Licker // *Information and Management*. – 2005. – Vol. 42, Is. 6. – P. 877–899.
2. Антонова О. Цифрова трансформація публічного сектора в забезпеченні регіонального партнерства [Електронний ресурс] / О. Антонова, С. Серьогін, О. Літвінов, Р. Кривенкова // *Аспекти публічного управління*. – 2023. – Том 11. – С. 91-101. – Режим доступу: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1019>.
3. Артемчук О. У 2025 році бюджет Мінцифри може зрости на понад 60 % на що витрачатимуть [Електронний ресурс] / О. Артемчук // *Економічна правда*. – 17.09.2024. – Режим доступу: <https://epravda.com.ua/news/2024/09/17/719435>.
4. Валенкевич Н. В. Цифрова трансформація як конкурентна перевага в індустрії туризму та гостинності [Електронний ресурс] / Н. В. Валенкевич, А. В. Шестакова // *Економіка та суспільство*. – 2024. – Вип. 68. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4914/4857>.
5. Васечко Л. Співвідношення понять «фінансовий механізм», «механізм фінансування», «фінансове забезпечення», «фінансове регулювання» / Л. Васечко // *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. – 2009. – Вип. 41. – С. 118-122.
6. Галькевич М. В. Стратегія оптимізації фінансового управління та організації обліку на підприємстві в умовах розвитку процесів цифровізації [Електронний ресурс] / М. В. Галькевич, Т. О. Гуренко, А. С. Андрійчук // *Економіка і суспільство*. – 2024. – Вип. 60. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3558/3490>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

7. Гапоненко І. М. Проблеми та перспективи впровадження блокчейн-технологій в туристичній галузі України / І. М. Гапоненко, В. Ю. Василенко, Євтушенко О. В., Шамара І. М. // Вісник ХНУ імені В. М. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2021. – Вип. 14. – С. 142-153. DOI: 10.26565/2310-9513-2021-14-14.
8. Головня О. М. Сучасні пріоритети цифрової трансформації в туристично-рекреаційній індустрії [Електронний ресурс] / О. М. Головня, І. В. Леонтьєв // Економіка та суспільство. – 2025. – Вип. 72. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5760>.
9. Забаштанський М. М. Фінансове забезпечення комунальної сфери : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / М. М. Забаштанський. – Ірпінь, 2009. – 21 с.
10. Ільчук В. П. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств реального сектора економіки [Електронний ресурс] / В. П. Ільчук, Т. О. Шпомер // Проблеми економіки. – 2018. – № 2(36). – С. 310-316. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2300>.
11. Костинець В. В. Сучасні тенденції та моделі розвитку торговельного бізнесу [Електронний ресурс] / В. В. Костинець // Міжнародний науковий журнал «Інтенікум». Серія «Економічні науки». – 2024. – № 1(82). – С. 189-194. – Режим доступу: <https://www.inten-nauka.com/uploads/public/17069082714416.pdf>.
12. Костинець В. В. Тенденції цифровізації у сфері брендингу туристичних дестинацій [Електронний ресурс] / В. В. Костинець // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2019. – Том 30(69). – С. 26-28. – Режим доступу: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_6/30_69_6_2/7.pdf.
13. Костинець В. В. Технологія BLOCKCHAIN у туризмі [Електронний ресурс] / В. В. Костинець // Науково-практичний журнал «Бізнес-навігатор». – 2018. – Вип. 5(48). – С. 168-172. – Режим доступу: https://www.business-navigator.ks.ua/journals/2018/48_2018/38.pdf.
14. Миронов Ю. Б. Перспективи використання блокчейн-технологій та криптовалют в індустрії туризму [Електронний ресурс] / Ю. Б. Миронов, Я. О. Барібіна // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. – 2024. – № 75. С. 95-101. – Режим доступу: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1521/1432>.
15. Солодовник О. О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств [Електронний ресурс] / О. О. Солодовник // Економіка та суспільство. – 2023. – № 49. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2300/2221>.
16. Тищенко Д. С. Формування стратегії фінансового забезпечення цифрової трансформації економіки / Д. С. Тищенко // Підприємництво та інновації. – 2023. – Вип. 29. – С. 132-139. – Режим доступу: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/622/604>.
17. Федосов Ю. О. Фінансове забезпечення розвитку інноваційної системи України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Ю. О. Федосов. – Чернігів, 2016. – 20 с.
18. Фінанси : навч. посіб. / за ред В. І. Оспіщева. – Київ : Знання, 2006. – 415 с.
19. Фінанси: вишкіл студій: навч. посіб. / за ред д.е.н., проф. С. І. Юрія. – Тернопіль : Картбланш, 2002. – 357 с.
20. Цифрові трансформації в Україні: чи відповідають вітчизняні інституційні умови зовнішнім викликам та порядку денному? [Електронний ресурс] // Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень, 2020. – 76 с. – Режим доступу: http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Research_DT_PF_WG2_ua-1.pdf.
21. Шуплат О. М. Роль фінтеху в трансформації сфери туризму під впливом геополітичних викликів [Електронний ресурс] / О. М. Шуплат // Актуальні проблеми економіки. – 2024. – № 8(278). – С. 181-191. – Режим доступу: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/08/8.24._topic_Olena-M.-Shuplat-181-191.pdf.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

22. Яцук О. О. Сутність та зміст фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / О. О. Яцук // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки. – 2018. – № 10. – С. 133-145. – Режим доступу: <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/ZINOP3JFe2hEzagt3Vqm.pdf>.

References

1. Molla, A., Licker, P. S. (2005). E-Commerce Adoption in Developing Countries: A Model and Tool. *Information and Management*, 42(6), 877–899.
2. Antonova, O., Serohin, S., Litvinov, O., Kryvenkova, R. (2023). Tsyfrova transformatsiia publichnogo sektora v zabezpecheni rehionalnoho partnerstva [Digital transformation of the public sector in ensuring regional partnership]. *Aspekty publichnogo upravlinnia – Aspects of public governance*, 11, 91-101. <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1019>.
3. Artemchuk, O. (2024, September 17). U 2025 rotsi biudzheth Mintsyfry mozhe zrosty na ponad 60 % na shcho vytrachatyut [In 2025, the budget of the Ministry of Digital Affairs may increase by more than 60%, which will be spent on]. *Ekonomichna Pravda – Economic Truth*. <https://epravda.com.ua/news/2024/09/17/719435>.
4. Valenkevych, N. V., Shestakova, A. V. (2024). Tsyfrova transformatsiia yak konkurentna perevaha v industrii turyzmu ta hostynnosti [Digital transformation as a competitive advantage in the tourism and hospitality industry]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 68. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4914/4857>.
5. Vasechko, L. (2009). Spivvidnoshennia poniat «finansovy mekhanizm», «mekhanizm finansuvannia», «finansove zabezpechennia», «finansove rehuliuвання» [The relationship between the concepts of "financial mechanism", "financing mechanism", "financial provision", "financial regulation"]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya ekonomichna – Visnyk Lviv University. Economic Series*, 41, 118-122.
6. Halkevych, M. V., Hurenko, T. O., Andriichuk, A. S. (2024). Stratehiia optymizatsii finansovoho upravlinnia ta orhanizatsii obliku na pidpriemstvi v umovakh rozvytku protsesiv tsyfrovizatsii [Strategy for optimizing financial management and accounting organization at the enterprise in the context of the development of digitalization processes]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and Society*, 60. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3558/3490>.
7. Haponenko, I. M., Vasylenko, V. Yu., Yevtushenko, O. V., Shamara, I. M. (2021). Problemy ta perspektyvy vprovadzhennia blokchein-tekhnologii v turystychnii haluzi Ukrainy [Problems and prospects of implementing blockchain technologies in the tourism industry of Ukraine]. *Visnyk KhNU imeni V. M. Karazina. Seriya «Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm – Bulletin of the V. M. Karazin KhNU. Series "International Relations. Economics. Regional Studies. Tourism*, 14, 142-153. DOI: 10.26565/2310-9513-2021-14-14.
8. Holovnia, O. M., Leontev, I. V. (2025). Suchasni priorytety tsyfrovoy transformatsii v turystychno-rekreatsiinii industrii [Current priorities of digital transformation in the tourism and recreation industry]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 72. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5760>.
9. Zabashtanskyi, M. M. (2009). *Finansove zabezpechennia komunalnoi sfery [Financial support for the municipal sector]* [PhD thesis abstract].
10. Ilchuk, V. P., Shpomer, T. O. (2018). Finansove zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstv realnoho sektora ekonomiky [Financial support for sustainable development of enterprises of the real sector of the economy]. *Problemy ekonomiky – Problems of economics*, 2, 310-316. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2300>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

11. Kostynets, V. V. (2024). Suchasni tendentsii ta modeli rozvytku torhovelnoho biznesu [Modern trends and models of trade business development]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Intenikum». Seriya «Ekonomichni nauky» – International scientific journal "Intenikum". Series "Economic Sciences"*, 1(82), 189-194. <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17069082714416.pdf>.
12. Kostynets, V. V. (2019). Tendentsii tsyfrovizatsii u sferi brendynhu turystychnykh destynatsii [Digitalization trends in the field of branding of tourist destinations]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia – Scientific notes of V. I. Vernadsky TNU. Series: Economics and management*, 30(90), 26-28. https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_6/30_69_6_2/7.pdf.
13. Kostynets V. V. (2018) Tekhnolohiia BLOKCHAIN u turyzmi [Blockchain technology in tourism]. *Naukovo-praktychnyi zhurnal «Biznes-navihator» – Scientific and practical journal "Business Navigator"*, 5(48), 168-172. https://www.business-navigator.ks.ua/journals/2018/48_2018/38.pdf.
14. Myronov, Yu. B., Barybina, Ya. O. (2024). Perspektyvy vykorystannia blokchein-tekhnologii ta kryptovaliut v industrii turyzmu [Prospects for the use of blockchain technologies and cryptocurrencies in the tourism industry]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Visnyk of the Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*, 75, 95-101. <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1521/1432>.
15. Solodovnyk, O. O. (2013). Finansove zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstv [Financial support for sustainable development of enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 49. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2300/2221>.
16. Tyshchenko, D. S. (2023). Formuvannia stratehii finansovoho zabezpechennia tsyfrovoi transformatsii ekonomiky [Formation of a strategy for financial support for the digital transformation of the economy]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and Innovation*, 29. <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/622/604>.
17. Fedosov, Yu. O. (2016). *Finansove zabezpechennia rozvytku in novatsiinoi systemy Ukrainy [Financial support for the development of Ukraine's innovation system]* [PhD thesis abstract].
18. Ospishcheva, V. I. (Ed.). (2006). *Finansy [Finance]*.
19. Yurii, S. I. (Ed.), Kizyma, T. O., Zlepko, M. P., Tripak, M. M. (2002). *Finansy: vyshkil studii [Finance: education of studies]*. Kartblansh.
20. Tsyfroi transformatsii v Ukraini: chy vidpovidaiut vitchyzniani instytutsiini umovy zovnishnim vyklykam ta poriadku dennomu? [Digital transformation in Ukraine: do domestic institutional conditions meet external challenges and agenda?]. (2020). *Poliskyi fond mizhnarodnykh ta rehionalnykh doslidzhen – Polissya Fund for International and Regional Research*, 76. http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Research_DT_PF_WG2_ua-1.pdf.
21. Shuplat, O. M. (2024). Rol fintekhu v transformatsii sfery turyzmu pid vplyvom heopolitychnykh vyklykiv [The role of fintech in the transformation of the tourism sector under the influence of geopolitical challenges]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of economy*, 8(278), 181-191. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/08/8.24._topic_Olena-M.-Shuplat-181-191.pdf.
22. Yatsukh, O. O. (2018). Sutnist ta zmist finansovoho zabezpechennia diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [The essence and content of financial support for agricultural enterprises]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky – Economics, finance, management: current issues of science*, 10, 133-145. <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/ZINOP3JFe2hEzagt3Vqm.pdf>.

Отримано 21.05.2025

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

UDC 338.48

JEL Classification: L86

Ihor Bezugliy

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: bezugly.igor@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-4510-9232>

ResearcherID: [I-3722-2014](https://orcid.org/0000-0002-4510-9232)

Artem Struk

Recipient of the Scientific Degree "Doctor of Philosophy"
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: amstruktour@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0004-3905-9373>

ResearcherID: [KHY-7087-2024](https://orcid.org/0009-0004-3905-9373)

**THE ESSENCE OF FINANCIAL PROVISION OF DIGITAL TRANSFORMATION
OF TOURISM BUSINESS**

Abstract. Existing interpretations of financial support are analyzed. The author's interpretation of the financial support of the digital transformation of the tourism business is presented as a sequential process of finding the necessary financial resources, methods of their attraction and use by tourism business entities to improve the technology of formation and implementation of the tourism product in the realities of digital transformations. The definition of digital transformation in tourism is presented as the process of integrating digital technologies into all areas of the tourism business, which transform service markets and lead to significant changes in the management of economic entities, production of services and interaction with clients. The factors that affect the competitiveness of the tourism business are presented. Possible sources of financing for digital transformations are presented: state budget, investments, grants and subsidies, corporate partnerships, bank loans and other borrowed funds, infrastructure funds, internal development funds, international funds and programs, crowdfunding and crowdsourcing, sale of own technologies, specialized funds and programs. The components of financial technologies are disclosed. The advantages and opportunities of blockchain and the cryptocurrency market for the development of tourism are considered. Factors that hinder the implementation of blockchain technology in tourism are presented. It is substantiated that strategies for digitalizing the tourism business should be based on a strong online presence of the service seller, the implementation of online booking systems and payment methods, the use of data analytics, the implementation of a CRM system, the use of innovative technologies, improving cooperation with partners, continuous learning and adaptation to changes. It is proposed to ensure a strong online presence of the seller of tourism services by creating a professional website with its further optimization, adapting the site for all types of devices, activating the presence in social networks, establishing cooperation with online catalogs and booking platforms. It is proposed to use the digitalization of the tourism business to improve operational management, marketing, improve customer service and spread the general experience of organizing travel.

Keywords: digital transformation of the tourism business, blockchain technology, financial support, sources of financing, online booking.

Table: 1. References: 22.

Бібліографічний опис для цитування:

Безуглий І. В., Струк А. В. Сутність фінансового забезпечення цифрової трансформації туристичного бізнесу. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 1(30). С. 180-192. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-180-192](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-180-192).